

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2012. gada 25. oktobrī*

Lauksaimniecība — Regula (EK) Nr. 1698/2005 un Regula (EK) Nr. 1974/2006 — Darbības uzsākšanas atbalsts jauniem lauksaimniekiem — Piešķiršanas nosacījumi — Pirmreizēja darbības uzsākšana lauku saimniecībā saimniecības vadītāja statusā — Piemērošanas nosacījumi, ja darbība ir uzsākta, izmantojot juridisku personu

Lietā C-592/11

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Korkein hallinto-oikeus* (Somija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2011. gada 23. novembrī un kas Tiesā reģistrēts 2011. gada 25. novembrī, tiesvedībā

Anssi Ketelä .

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: astotās palātas priekšsēdētāja pienākumu izpildītājs L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], tiesneses K. Toadere [*C. Toader*] un A. Prehala [*A. Prechal*] (referente),

ģenerālvokāts P. Kruss Viljalons [*P. Cruz Villalón*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- Somijas valdības vārdā – *M. Pere*, pārstāve,
- Čehijas valdības vārdā – *M. Smolek* un *S. Šindelková*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *E. Paasivirta* un *G. von Rintelen*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklauššanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – somu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 2005. gada 20. septembra Regulas (EK) Nr. 1698/2005 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) (OV L 277, 1. lpp.) 22. panta 1. punkta a) apakšpunktu un Komisijas 2006. gada 15. decembra Regulas (EK) Nr. 1974/2006, ar ko paredz sīki izstrādātus piemērošanas noteikumus Regulai (EK) Nr. 1698/2005 (OV L 368, 15. lpp.), 13. panta 4. un 6. punktu.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā par prasību, ko *A. Ketelā* cēlis par lēmumu pārtraukt viņam iepriekš piešķirtā darbības sākšanas atbalsta izmaksu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Regula Nr. 1698/2005

- 3 Saskaņā ar Regulas Nr. 1698/2005 preambulas 11., 13., 14., 16., 17. un 61. apsvērumu:

“(11) Lai nodrošinātu ilgtspējīgu lauku apvidu attīstību, jāpievērš uzmanība ierobežotam skaitam pamatmērķu Kopienas līmenī attiecībā uz lauksaimniecības un mežsaimniecības konkurētspēju, zemes apsaimniekošanu un vidi, dzīves kvalitāti un aktivitāšu dažādošanu šajos apvidos, ņemot vērā situāciju dažādību, sākot no nomājiem lauku apvidiem, kas cieš no iedzīvotāju skaita samazināšanās un kuros ir saimnieciskās aktivitātes noriets, līdz pat piepilsētu lauku apvidiem, kuri aizvien vairāk ir pilsētu paplašināšanās apdraudēti.

[..]

(13) Lai uzlabotu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozaru konkurētspēju, ir svarīgi izveidot skaidras attīstības stratēģijas, kuru mērķis ir cilvēka potenciāla, fiziskā kapitāla un lauksaimniecības ražošanas kvalitātes uzlabošana un pielāgošana.

(14) Attiecībā uz cilvēka potenciālu būtu jādara pieejams pasākumu kopums apmācībai, informācijai, zināšanas izplatīšanai, atbalstam jaunajiem lauksaimniekiem, lauksaimnieku un laukstrādnieku iespējai priekšlaicīgi pensionēties, konsultāciju pakalpojumiem lauksaimniekiem un mežsaimniekiem un lauku saimniecību apsaimniekošanas, lauku saimniecību atbalsta un lauku saimniecību konsultāciju pakalpojumu un mežsaimniecības konsultāciju pakalpojumu izveidošanai.

[..]

(16) Īpašu pabalstu piešķiršana jaunajiem lauksaimniekiem var atvieglot gan saimniecību izveidošanu, gan lauku saimniecību strukturālo pārveidošanu [pielāgošanu] pēc izveidošanas. Izveidošanas atbalsta pasākums būtu jāsaista ar nosacījumu par attīstības plāna izstrādi, lai laika gaitā nodrošinātu jaunās lauku saimniecības aktivitāšu attīstību.

(17) Lauksaimniekiem priekšlaicīgi pensionēties vajadzētu tāpēc, lai sasniegtu būtiskas strukturālas izmaiņas nodotajās saimniecībās, izmantojot pasākumu, ar kuru piešķir atbalstu jaunajiem lauksaimniekiem saskaņā ar attiecīgā pasākuma prasībām, vai nododot saimniecību ar nolūku to paplašināt, ņemot vērā arī pieredzi, kas iegūta, īstenojot iepriekšējās Kopienas shēmas šajā jomā.

[..]

(61) Saskaņā ar subsidiaritātes principu un ņemot vērā izņēmumus, vajadzētu būt valsts noteikumiem par attaisnojamiem izdevumiem.”

4 Regulas Nr. 1698/2005 1. pantā ar virsrakstu “Darbības joma”:

“1. Ar šo regulu: nosaka vispārīgus noteikumus Kopienas atbalstam lauku attīstībai, ko finansē ELFLA [..];

2. nosaka mērķus, ko lauku attīstības politika palīdz sasniegt;

[..]

4. nosaka lauku attīstības prioritātes un pasākumus;

[..].”

5 Šīs regulas 2. panta c) un d) punktā ir ietvertas šādas definīcijas:

“c) “ass”: saskaņota pasākumu grupa ar konkrētiem mērķiem, kas izriet tieši no to īstenošanas un veicina vienu vai vairāku 4. pantā minēto mērķu sasniegšanu;

d) “pasākums”: darbību kopums, kas veicina ass īstenošanu [..].”

6 Minētās regulas 4. panta 1. punktā ir noteikts:

“Atbalsts lauku attīstībai palīdz sasniegt šādus mērķus:

a) lauksaimniecības un mežsaimniecības konkurētspējas uzlabošanu, atbalstot pārstrukturēšanu, attīstību un inovāciju;

[..].”

7 Regulas Nr. 1698/2005 15. pantā ir paredzēts, ka ELFLA darbojas dalībvalstīs ar lauku attīstības programmu palīdzību.

8 Regulas Nr. 1698/2005 16. panta c) punktā ir noteikts:

“Katra lauku attīstības programma ietver:

[..]

c) informāciju par asīm un katrai asij paredzētos pasākumus un to aprakstu [..]

[..].”

9 Regulas Nr. 1698/2005 20. panta a) punktā, kas ietverts tās IV sadaļas I nodaļas 1. iedaļā, kuras virsraksts ir “1. Ass, Lauksaimniecības un mežsaimniecības nozares konkurētspējas uzlabošana”, ir noteikts:

“Atbalsts saistībā ar lauksaimniecības un mežsaimniecības nozares konkurētspēju attiecas uz:

a) pasākumiem, kuru mērķis ir sekmēt zināšanas un uzlabot cilvēkpotenciālu ar:

[..]

- ii) atbalstu jaunažiem lauksaimniekiem,
- iii) lauksaimnieku [...] priekšlaicīgu pensionēšanas,
- [..].”

10 Regulas Nr. 1698/2005 22. panta 1. punkta redakcija ir šāda:

“Šīs regulas 20. panta a) punkta ii) apakšpunktā paredzēto atbalstu piešķir personām:

- a) kas ir jaunākas par 40 gadiem un dibina lauku saimniecību [uzsāk darbību lauku saimniecībā] pirmo reizi kā saimniecības vadītāji;
- b) kam ir piemērota profesionālā prasme un kompetence;
- c) kas iesniedz attīstības plānu par savu lauksaimniecības darbību attīstību.”

11 Šīs regulas 23. pantā, kura virsraksts ir “Priekšlaicīga pensionēšanās”, ir paredzēts:

“1. Šīs regulas 20. panta a) punkta iii) apakšpunktā paredzēto atbalstu piešķir:

- a) lauksaimniekiem, kas nolēmj pārtraukt lauksaimniecisko darbību, lai nodotu savus īpašumus citiem saimniekiem;

[..]

3. Saimniecības pārņēmējs:

- a) aizstāj atdevēju un uzsāk saimniekošanu saskaņā ar 22. pantu vai
- b) ir lauksaimnieks, kas jaunāks par 50 gadiem, vai privāttiesību subjekts, un tas pārņem atbrīvoto lauku saimniecību, lai palielinātu savu.

[..]”

12 Saskaņā ar minētās regulas 71. panta 3. punktu:

“Noteikumus par izdevumu atbilstību nosaka attiecīgas valsts līmenī, ievērojot īpašus nosacījumus, kas šajā regulā izklāstīti konkrētiem lauku attīstības pasākumiem.

[..]”

Regula Nr. 1974/2006

13 Saskaņā ar Regulas Nr. 1974/2006 preambulas 8. apsvērumu:

“Regulā (EK) Nr. 1698/2005 paredzēti nosacījumi jauno lauksaimnieku atbalstam. Būtu jāprecizē laiks, kādā šiem nosacījumiem ir jābūt izpildītiem, tai skaitā tā laika posma ilgums, ko dalībvalstis var piešķirt konkrētiem atbalsta saņēmējiem, lai nodrošinātu atbilstību nosacījumiem par profesionālajām prasmēm un kompetenci. Tā kā uz atbalstu jauniem lauksaimniekiem attiecas nosacījums, ka jaunajam lauksaimniekam ir jāiesniedz attīstības plāns, būtu jāparedz sīki izstrādāti noteikumi par attīstības plānu un par tā noteikumu ievērošanu no jauno lauksaimnieku puses.”

14 Regulas Nr. 1974/2006 13. panta 4. un 6. punktā ir noteikts:

“4. Atsevišķu lēmumu par atbalsta piešķiršanu jaunajiem lauksaimniekiem darbības uzsākšanai pieņem ne vēlāk kā 18 mēnešus pēc darbības uzsākšanas, kā tā definēta dalībvalstīs spēkā esošajos noteikumos.
[..]

[..]

6. Īpašus nosacījumus var piemērot situācijā, ja jaunais lauksaimnieks izveido saimniecību, kurā viņš nav vienīgais lauku saimniecības vadītājs. Šiem nosacījumiem jābūt līdzvērtīgiem tiem, kas attiecas uz jauno lauksaimnieku, kurš uzsāk darbību kā vienīgais saimniecības vadītājs.”

15 Regulas Nr. 1974/2006 II pielikuma A daļas 5. punktā, kurā, kā tas ir paredzēts Regulas Nr. 1698/2005 16. panta c) punktā, ir uzskaitīta informācija, kas jāiekļauj lauku attīstības programmās, ir ietverti tostarp šādi paskaidrojumi:

“5.3. Nepieciešamā informācija par asīm un pasākumiem

[..]

5.3.1.1.2. Atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem darbības uzsākšanai

— termina “atbalsts darbības uzsākšanai” [“darbības uzsākšana”] definīcija, ko izmanto dalībvalstī/reģionā,

[..].”

Somijas tiesības

Likums par strukturālu atbalstu

16 Likuma par strukturālu atbalstu lauksaimniecībai (1476/2007) (*Laki maatalouden rakenneuista (1476/2007)*), turpmāk tekstā – “Likums par strukturālu atbalstu”) 3. panta pirmajā daļā ir paredzēts, ka likumu piemēro Eiropas Savienības līdzfinansēta atbalsta piešķiršanai, izmaksai, uzraudzībai, pārbaudei un atmaksāšanai, ja no Eiropas Savienības tiesiskā regulējuma neizriet kāda cita tiesību norma.

17 Likuma par strukturālu atbalstu 6. pantā, kura virsraksts ir “Atbalsts [gados] jauna lauksaimnieka darbības uzsākšanai”, tostarp ir noteikts:

“Atbalstu darbības uzsākšanai var piešķirt lauksaimniekiem, kuri pieteikuma iesniegšanas brīdī nav sasnieguši 40 gadu vecumu un kuri kā saimniecības vadītāji uzsāk darbību lauku saimniecībā pirmo reizi ([gados] jauns lauksaimnieks). Ja pieteikuma iesniedzējs ir juridiska persona, lēmumu pieņemšanas tiesības ir jāīsteno vienai vai vairākām fiziskām personām, kas atbilst iepriekš norādītajiem nosacījumiem.

[..]

Ar Ministru padomes dekrētu Eiropas [Savienības] tiesību aktos noteiktajās robežās nosaka darbību, par kuru var piešķirt atbalstu darbības uzsākšanai, nosacījumu attiecībā uz lēmumu pieņemšanas tiesībām, kā arī atbalsta veidu un maksimālās summas. [..]”

- 18 Šī likuma 8. pantā, kura virsraksts ir “Atbalsta saņēmējam izvirzāmie nosacījumi”, ir noteikts:

“[..]

Atbalstu piešķir ar nosacījumu, ka pieteikuma iesniedzējam ir pietiekamas profesionālas prasmes, lai veiktu tādu uzņēmējdarbību, par kuru var piešķirt atbalstu. Atbilstoši otram nosacījumam uzņēmējdarbībai, kas ir atbalsta priekšmets, jāveido būtiska daļa no pieteikuma iesniedzēja ienākumiem. Šajā ziņā tiek novērtēts, cik liela ir no šīs uzņēmējdarbības gūstamā ienākuma daļa kopējos pieteikuma iesniedzēja gada ienākumos.

[..]

Prasības, kas attiecas uz pieteikuma iesniedzēja profesionālajām prasmēm, ienākumiem un lēmumu pieņemšanas tiesībām, ir precizētas Ministru padomes dekrētā.”

Dekrēts par atbalstu darbības uzsākšanai

- 19 Ministru padomes dekrēta par atbalstu lauksaimniecības investīcijām un par atbalstu [gados] jaunu lauksaimnieku darbības uzsākšanai (299/2008) (*Valtioneuvoston asetus maatalouden investointituesta ja nuoren viljelijän aloitustuesta* (299/2008), turpmāk tekstā – “Dekrēts par atbalstu darbības uzsākšanai”) 2. nodaļas, kuras virsraksts ir “Atbalsta saņēmējam izvirzāmie nosacījumi”, 3. pantā ar virsrakstu “Tiesības pieņemt lēmumu uzņēmumā” tostarp ir paredzēts, ka “personai pieder akciju sabiedrības kontrolpakete, ja tai pieder vairāk nekā puse no sabiedrības akcijām un tai piederošās akcijas nodrošina vairāk nekā pusi no visu akciju balsstiesībām. Lēmumu pieņemšanas tiesības var izrietēt arī no vairākām personām piederošām akcijām un no attiecīgo balsstiesību skaita.”
- 20 Minētā dekrēta 4. nodaļas, kuras virsraksts ir “Atbalsts [gados] jauno lauksaimnieku darbības uzsākšanai”, 16. pantā ar virsrakstu “Atbalsta saņēmējs, kas ir fiziska persona” tostarp ir noteikts:

“Atbalstu darbības uzsākšanai var piešķirt fiziskai personai, kura kā lauksaimnieks ir uzsākusi vai uzsāk lauksaimniecisku darbību par saviem līdzekļiem. Atbalstu darbības uzsākšanai var piešķirt arī fiziskai personai, kura ir ieguvusi lēmumu pieņemšanas tiesības juridiskas personas ietvaros un kura uzsāk lauksaimniecisku darbību kā īpašuma tiesību turētājs šajā juridiskajā personā vai kā juridiskas personas dalībnieks.”

- 21 Dekrēta par atbalstu darbības uzsākšanai 18. pantā ir paredzēts, ka darbība ir uzsākta saimniecībā, ja pieteikuma iesniedzējs uz īpašuma tiesību nodošanas akta vai rakstveida nomas līguma pamata ir ieguvis valdījuma tiesības uz īpašumu vai īpašuma daļu, no kura/kuras viņš ir ieguvis vai var iegūt lauksaimniecības uzņēmuma ienākumus, kas gadā sasniedz vismaz EUR 10 000. Darbība ir uzsākta brīdī, kurā pieteikuma iesniedzējs ir parakstījis īpašuma tiesību nodošanas aktu vai nomas līgumu, ar kuru viņam ir piešķirtas valdījuma tiesības.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 22 No 2004. gada 1. janvāra līdz 2007. gada 29. martam A. Ketelä bija sabiedrības *Louhikon Sikako Oy* (turpmāk tekstā – “*Louhikon Sikako*”) ģenerāldirektors un turklāt viņam piederēja 30 % akciju, kamēr pārējie 70 % akciju piederēja otram akcionāram. Cita starpā šīs sabiedrības darbības veids bija cūkkopība.
- 23 Šajā laikposmā A. Ketelä daļa no sabiedrības vidējā uzņēmējdarbības gada ienākuma proporcionāli viņa dalībai kapitālā pārsniedza EUR 10 000.
- 24 2008. gada 25. februārī A. Ketelä pārdeva savas akcijas otram akcionāram.

- 25 2008. gada 30. decembrī *A. Ketelä* iesniedza pieteikumu par darbības uzsākšanas atbalstu saistībā ar ģimenes lauku saimniecības pirkšanu. Ar 2009. gada 24. februāra lēmumu *Etelä-Pohjanmaan työ- ja elinkeinokeskus* (Economiskās attīstības un nodarbinātības centrs Ostrobotnijas dienvidos) viņam to piešķīra. 2009. gada 12. jūnijā pēc pārbaudes veikšanas šī iestāde tomēr pieņēma lēmumu pārtraukt šī atbalsta izmaksu, pamatojoties uz to, ka *A. Ketelä* vairs nevarēja pieprasīt darbības uzsākšanas atbalstu, jo, esot *Louhikon Sikako* akcionārs, viņš jau bija sācis darbību kā lauksaimnieks.
- 26 *A. Ketelä* sūdzību par šo lēmumu *Maaseutuelinkeinojen valituslautakunta* (Lauku darbības pārsūdzības komisija) ar 2009. gada 17. decembra lēmumu noraidīja. Šī iestāde tostarp uzsvēra, ka *A. Ketelä*, esot *Louhikon Sikako* akcionārs un ģenerāldirektors, bija atbildīgs par šīs sabiedrības darbību un ka viņš bija sasniedzis Dekrētā par atbalstu darbības uzsākšanai paredzēto ienākumu līmeni.
- 27 Par šiem diviem lēmumiem *Korkein hallinto-oikeus* (Augstākā administratīvā tiesa) iesniegtās prasības pamatošanai *A. Ketelä* apgalvo, ka var pieprasīt attiecīgo atbalstu un ka minētajos lēmumos ir nepareizi noteikts viņa darbības uzsākšanas brīdis, jo nedz viņa mazākuma līdzdalības sabiedrības *Louhikon Sikako* kapitālā iegāde, nedz viņa ģenerāldirektora statuss nebūtu pietiekams, lai ļautu saņemt šādu atbalstu, jo ieinteresētajai personai nebija “saimniecības vadītājam” raksturīgo lēmumu pieņemšanas tiesību un tā neuzņēmas attiecīgo atbildību.
- 28 Savukārt *Etelä-Pohjanmaan työ- ja elinkeinokeskus* norāda, ka Savienības tiesības un it īpaši Regulas Nr. 1974/2006 13. panta 4. punkts atļauj valsts tiesiskajā regulējumā precizēt kritērijus, atbilstoši kuriem persona ir uzskatāma par tādu, kas pirmo reizi “uzsāk darbību” lauku saimniecībā.
- 29 *Korkein hallinto-oikeus* uzskata, ka lietā, kuru tā izskata, rodas jautājums par to, ka prasītājs pamatlietā, ņemot vērā viņa darbību sabiedrībā *Louhikon Sikako*, var tikt uzskatīts par fizisku personu, kas jau ir uzsākusi darbību kā lauku saimniecības vadītājs.
- 30 Minētā tiesa uzskata, ka šajā ziņā būtu jāpieļauj, ka lauksaimnieciskā darbība, kuru veic fiziska persona, izmantojot sabiedrību, varētu radīt tiesības uz darbības uzsākšanas atbalstu. Norādot, ka Regulas Nr. 1698/2005 22. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētais jēdziens “saimniecības vadītājs” minētajā regulā nav definēts, tiesa tomēr jautā, uz kādiem kritērijiem var pamatoties, lai konstatētu šādu statusu. Tāpat tai ir šaubas jautājumā, vai dalībvalstīm ir eventuāla rīcības brīvība precizēt šādus kritērijus.
- 31 Iesniedzējtiesa turklāt jautā, vai, lai atteiktu darbības uzsākšanas atbalstu sakarā ar agrāku darbību, atbalsta iegūšanas kandidātam principā būtu jābūt tiesībām saņemt tādu atbalstu, pamatojoties uz minēto darbību.
- 32 Šajos apstākļos *Korkein hallinto-oikeus* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Kā ir jāinterpretē Regulas [Nr. 1698/2005] 22. panta 1. punkta a) apakšpunkts (“dibina lauku saimniecību [uzsāk darbību lauku saimniecībā] pirmo reizi kā saimniecības vadītāji”) un Regulas [Nr. 1974/2006] 13. panta 4. un 6. punkts, ja daļa no sabiedrības darbības ir lauksaimnieciska darbība? Vai, pārbaudot, vai persona pirmo reizi ir izveidojusi lauku saimniecību kā saimniecības vadītāja, agrākas darbības izvērtēšanas noteicošais kritērijs ir tas, ka attiecīgajai personai, ņemot vērā tās dalību kapitālā, bija lēmumu pieņemšanas tiesības sabiedrībā, tas, cik lieli bija tās ienākumi no lauksaimniecības, vai tas, ka tās darbība sabiedrībā veido atsevišķu – funkcionāli un ekonomiski patstāvīgu – ražošanas vienību. Vai pretējā gadījumā darbības uzsākšana saimniecības vadītāja statusā ir jāizvērtē visaptveroši, papildus jau minētajiem apstākļiem ņemot vērā personas statusu sabiedrībā, kā arī to, vai viņš faktiski uzņemas uzņēmējdarbības risku?”

- 2) Vai darbības uzsākšana saimniecības vadītāja statusā, izvērtējot jautājumu, vai agrākai darbībai ir nozīme atbalsta piešķiršanā citai darbībai, ir jāinterpretē vienādi attiecībā uz agrāko darbību un attiecībā uz darbību, kurai tiek prasīts atbalsts? Vai, lai noraidītu atbilstoši Padomes regulas 22. pantam iesniegto pieteikumu par darbības uzsākšanas atbalstu [gados] jaunajiem lauksaimniekiem, šai agrākai darbībai atbilstoši spēkā esošajām tiesību normām principā būtu jābūt tādai, saistībā ar kuru var pretendēt uz atbalstu?
- 3) Vai Regulas [Nr. 1974/2006] 13. panta 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka pirmajā jautājumā minētie kritēriji, atbilstoši kuriem tiek izvērtēts, vai persona ir uzsākusi darbību saimniecības vadītāja statusā, var tikt precizēti vai norādīti valsts tiesību aktos, vai šī tiesību norma ļauj tikai noteikt darbības uzsākšanas brīdi?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo un trešo jautājumu

- 33 Iesniedzējtiesa savā pirmajā un trešajā jautājumā, kuri ir jāizskata kopā, būtībā jautā, pirmkārt, vai Regulas Nr. 1698/2005 22. panta 1. punkta a) apakšpunkts un Regulas Nr. 1974/2006 13. panta 4. un 6. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajos ir noteikti konkrēti kritēriji, pamatojoties uz kuriem var uzskatīt, ka persona uzsāk darbību lauku saimniecībā pirmo reizi kā saimniecības vadītājs pirmās minētās tiesību normas izpratnē – situācijā, kurā ieinteresētā persona uzsāk šo darbību, izmantojot akciju sabiedrību. Tā konkrēti jautā, vai šādi kritēriji var attiekties uz lēmumu pieņemšanas tiesībām, kuras šī persona ir ieguvusi sabiedrībā kā tās akcionārs, uz tās ienākumu lielumu no lauksaimniecības, uz faktu, ka personas darbība sabiedrības ietvaros var tikt uzskatīta par atsevišķu ražošanas vienību, kas funkcionāli un ekonomiski ir patstāvīga, uz personas statusu sabiedrībā vai uz faktu, ka persona uzņemas uzņēmējdarbības risku. Otrkārt, minētajai tiesai ir šaubas jautājumā, vai Savienības tiesības un it īpaši Regulas Nr. 1974/2006 13. panta 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstis var noteikt tādus kritērijus savās valsts tiesībās, un eventuāli – cik lielā mērā.
- 34 Lai sniegtu atbildes uz šiem jautājumiem, vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru gan no Savienības tiesību vienveidīgas piemērošanas prasības, gan no vienlīdzības principa prasības izriet, ka Savienības tiesību norma, kurā tās satur un piemērošanas jomas noskaidrošanai nav nevienas tiešas norādes uz dalībvalstu tiesībām, parasti visā Savienībā ir interpretējama autonomi un vienveidīgi (skat. it īpaši 2011. gada 21. decembra spriedumu apvienotajās lietās C-424/10 un C-425/10 *Ziolkowski*, Krājums, I-14035. lpp., 32. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 35 Turklāt ir arī jāatgādina, ka, lai gan, ņemot vērā regulu normu raksturu un to funkciju Savienības tiesību avotu sistēmā, regulas normas vispārīgi ir nepastarpināti piemērojamas valstu tiesību sistēmās, neprasot valsts iestādēm īstenot piemērošanas pasākumus, dažu regulas normu īstenošanai dalībvalstīm tomēr ir jāpieņem piemērošanas pasākumi (skat. it īpaši 2011. gada 21. decembra spriedumu lietā C-316/10 *Danske Svineproducenter*, Krājums, I-13721. lpp., 39. un 40. punkts un tajos minētā judikatūra).
- 36 Šajā ziņā no pastāvīgās judikatūras izriet, ka dalībvalstis var veikt pasākumus regulas piemērošanai, ja tie netraucē tās tiešajai piemērojamībai, neapslēpj tās Kopienas raksturu un ja tie noteic, kā tiek izmantota ar minēto regulu piešķirtā rīcības brīvība, tomēr ievērojot tās normu ietvarus (iepriekš minētais spriedums lietā *Danske Svineproducenter*, 41. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 37 Atsaucoties uz attiecīgās regulas atbilstošajām normām, kuras interpretējamās, ņemot vērā tās mērķus, ir jānosaka, vai tās aizliedz, liek vai atļauj dalībvalstīm pieņemt noteiktus piemērošanas pasākumus un – it īpaši pēdējā gadījumā – vai attiecīgais pasākums ietilpst katras dalībvalsts rīcības brīvības robežās (iepriekš minētais spriedums lietā *Danske Svineproducenter*, 43. punkts).

- 38 Ņemot vērā šos ievada apsvērumus, pirmkārt, ir jāatgādina, ka no Regulas Nr. 1698/2005 preambulas 61. apsvēruma un 71. panta 3. punkta izriet, ka, lai gan noteikumus par izdevumu atbilstību parasti nosaka attiecīgas valsts līmenī, tas tā ir tikai tad, ja tiek ievēroti īpaši nosacījumi, kas šajā regulā paredzēti attiecībā uz konkrētiem lauku attīstības pasākumiem.
- 39 Darbības uzsākšanas atbalsts [gados] jauniem lauksaimniekiem ir šāds pasākums, un Regulas Nr. 1698/2005 22. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētais atbilstības nosacījums, kas attiecas uz pirmreizēju darbības uzsākšanu lauku saimniecībā saimniecības vadītāja statusā, ir īpašs šī pasākuma nosacījums. Tādēļ, lai noteiktu šī atbilstības nosacījuma apjomu, primāri ir jāņem vērā minētās tiesību normas formulējums, kas attiecīgajā gadījumā ir interpretēts, ņemot vērā kontekstu, kādā tas iekļaujas, un Regulas Nr. 1698/2005 mērķus.
- 40 Attiecībā uz izvirzītajiem mērķiem no minētās regulas preambulas 11., 13., 14. un 16. apsvēruma, kā arī 1. panta 2. punkta, 4. panta 1. punkta un 20. panta a) punkta izriet, ka minētās regulas mērķis ir ar šī atbalsta palīdzību atvieglot [gados] jaunajiem lauksaimniekiem darbības uzsākšanu un pēc tam, kad tas panākts, lauku saimniecības strukturālo pārveidošanu [pielāgošanu], uzlabojot cilvēkpotenciālu un lauksaimniecības un mežsaimniecības nozaru konkurētspēju, tādā veidā veicinot ilgtspējīgas lauku apvidu attīstības nodrošināšanu. Turklāt, kā ir paredzēts Regulas Nr. 1698/2005 23. panta 3. punkta a) apakšpunktā, tāda darbības uzsākšanas atbalsta piešķiršana atsevišķos gadījumos ir pakārtota priekšlaicīgas pensionēšanas atbalsta piešķiršanai, kuru savukārt var saņemt lauksaimnieki, kuri nolemj pārtraukt lauksaimniecisko darbību, lai nodotu savus īpašumus [citiem lauksaimniekiem]. Šie abi atbalsta pasākumi, kas attiecas uz vienu un to pašu asi, kuras jēdziens ir definēts Regulas Nr. 1698/2005 2. panta c) punktā kā saskaņota pasākumu grupa, kas veicina vienu vai vairāku šīs regulas 4. pantā minēto mērķu sasniegšanu, var, kā izriet no šīs pašas regulas preambulas 17. apsvēruma, kopā veicināt strukturālas izmaiņas lauku saimniecībās.
- 41 Otrkārt, tāpat kā to dara iesniedzējtiesa un Somijas un Čehijas valdības, ir jānorāda, ka Regulas Nr. 1698/2005 normas neliedz šīs regulas 20. panta a) punkta ii) apakšpunktā paredzēto atbalstu saņemt fiziskai personai, kas uzsāk darbību kā [gados] jauns lauksaimnieks, šajā nolūkā izmantojot juridisku personu.
- 42 Jākonstatē, ka Regulas Nr. 1698/2005 22. panta 1. punkta a) apakšpunkta formulējums, kas attiecas uz “personām, kas [...] dibina lauku saimniecību [uzsāk darbību lauku saimniecībā] pirmo reizi kā saimniecības vadītāji”, nenosaka juridisko formu – sabiedrības veidā vai citu –, kas piemīt šādai saimniecībai (skat. pēc analogijas 1992. gada 15. oktobra spriedumu lietā C-162/91 *Tenuta il Bosco*, *Recueil*, I-5279. lpp., 12. punkts).
- 43 Turpretim, ja no potenciālo darbības uzsākšanas atbalsta saņēmēju loka izslēgtu [gados] jaunus lauksaimniekus, kuri uzsāk darbību lauku saimniecībā, tāpēc vien, ka viņi šajā nolūkā ir izmantojuši juridisku personu, tas nešķistu saderīgi ar šī sprieduma 40. punktā norādītajiem Regulas Nr. 1698/2005 mērķiem ar attiecīgā atbalsta palīdzību stiprināt cilvēkpotenciālu un strukturāli pielāgot lauku saimniecības, lai uzlabotu lauksaimniecības nozares konkurētspēju un nodrošinātu lauku apvidu ilgtspējīgu attīstību.
- 44 Tāda izslēgšana varētu arī pārkāpt LESD 40. panta 2. punktā ietverto nediskriminācijas principu (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Tenuta il Bosco*, 16. punkts).
- 45 Treškārt, ir jāizskata jautājums par to, vai, ja [gados] jauns lauksaimnieks savas darbības uzsākšanai ir izmantojis juridisku personu, attiecīgā atbalsta piešķiršanā ir svarīgi, ka ieinteresētajai personai ir lēmumu pieņemšanas tiesības šajā juridiskajā personā, un ar kādiem varbūtējiem nosacījumiem viņš ir izpildījis šo prasību.

- 46 Kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, *Korkein hallinto-oikeus* jautājumu pamatā ir apstākļi, ka prasītājs pamatlietā, veicot savu agrāko profesionālo darbību, pirmkārt, bija sabiedrības *Louhikon Sikako* ģenerāldirektors un, otrkārt, viņam piederēja 30 % šīs sabiedrības akciju, kamēr atlikušie 70 % akciju piederēja citai personai.
- 47 Minētajos jautājumos, kas attiecas uz kritērijiem, pamatojoties uz kuriem viņš var tikt uzskatīts par [gados] jaunu lauksaimnieku, kas uzsāk darbību kā “saimniecības vadītājs” Regulas Nr. 1698/2005 22. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē, vispirms ir jānorāda, ka šajā regulā nav nedz definēts minētais jēdziens, nedz ietvertas skaidras norādes tā precizēšanai.
- 48 Attiecībā uz Regulu Nr. 1974/2006, lai gan tā cenšas tostarp, kā izriet no tās preambulas 8. apsvēruma, precizēt konkrētus nosacījumus, kas piemērojami atbalstam [gados] jauniem lauksaimniekiem, ir jākonstatē, ka arī tajā nav ietvertas norādes attiecībā uz “saimniecības vadītāja” materiālo jēdzienu un nav arī atsauces uz dalībvalstu tiesībām šī jēdziena noteikšanas mērķiem.
- 49 Iesniedzējtiesas pirmajā un trešajā jautājumā norādītā minētās regulas 13. panta 4. punkta pirmā teikuma mērķis ir noteikt maksimālo termiņu, kurā ir jāpieņem atsevišķs lēmums par darbības uzsākšanas atbalsta piešķiršanu, un šajā ziņā tajā ir tikai norādīts, ka minētais termiņš nedrīkst pārsniegt 18 mēnešus pēc spēkā esošajos dalībvalstu noteikumos definētās “darbības uzsākšanas”, neietverot savukārt nevienu atsauci uz “saimniecības vadītāja” jēdzienu. Šajos apstākļos nedz šī tiesību norma, nedz minētās regulas II pielikuma A daļas 5.3.1.1.2. punkta pirmais ievilkums nebūtu jāinterpretē tādējādi, ka tie attiecas uz šo “saimniecības vadītāja” jēdzienu.
- 50 Savukārt ar šīs regulas 13. panta 6. punktu, uz kuru iesniedzējiesa arī norāda savā pirmajā jautājumā, tiek precizēts tikai tas, ka darbības uzsākšanas atbalsts var tikt piešķirts arī tad, ja [gados] jaunais lauksaimnieks izveido saimniecību, kurā viņš nav vienīgais lauku saimniecības vadītājs, šajā ziņā pieprasot, lai īpaši nosacījumi, kurus šajā sakarā var paredzēt, būtu līdzvērtīgi tiem, kas attiecas uz [gados] jaunu lauksaimnieku, kas uzsāk darbību kā vienīgais lauku saimniecības vadītājs.
- 51 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tādu terminu nozīme un tvērums, kuriem Savienības tiesības tādējādi nesniedz nekādu definīciju, ir jānoskaidro saskaņā ar to ierasto nozīmi ikdienas valodā, tajā pašā laikā ņemot vērā kontekstu, kādā tie tiek lietoti, un tiesiskā regulējuma, kura daļu tie veido, mērķus (šajā ziņā skat. it īpaši 2008. gada 22. decembra spriedumu lietā C-549/07 *Wallentin-Hermann*, Krājums, I-11061. lpp., 17. punkts, un iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Ziolkowski*, 34. punkts).
- 52 Attiecībā uz izmantotajiem terminiem šajā ziņā ir jānorāda, ka tāds izteiciens kā “saimniecības vadītājs” var būt atšķirīgs atkarībā no īpašajiem mērķiem, kas ir izvirzīti attiecīgajās Savienības tiesību normās (skat. pēc analogijas par “lauku saimniecības” jēdzienu 1978. gada 28. februāra spriedumu lietā 85/77 *Azienda avicola Sant’Anna*, *Recueil*, 527. lpp., 9. punkts).
- 53 Lai noteiktu minētā izteiciena tvērumu Regulas Nr. 1698/2005 22. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē, ir jānorāda, ka dažādie darbības uzsākšanas atbalsta piešķiršanas nosacījumi, kas paredzēti minētā 22. panta 1. punktā, kopīgi veicina šī sprieduma 40. punktā izklāstīto mērķu sasniegšanu.
- 54 Attiecīgi Regulas Nr. 1698/2005 22. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā paredzētās prasības, ka atbalsta saņēmējam jābūt piemērotām profesionālām prasmēm un kompetencei un ka viņam jāiesniedz attīstības plāns, var sekmēt cilvēkpotenciālu stiprināšanu un lauku saimniecības strukturālu pielāgošanu un līdz ar to veicināt lauksaimniecības nozares konkurētspējas uzlabošanu un lauku apvidu ilgtspējīgu attīstību.

- 55 Šajā kontekstā minētā 22. panta 1. punkta a) apakšpunktā izklāstītais nosacījums, ka ieinteresētā persona uzsāk darbību “kā saimniecības vadītājs”, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to būtībā tiek prasīts, lai persona, kurai ir minētā kompetence un prasmes, tāpat īstenotu faktisku un ilgstošu kontroli gan pār lauku saimniecību, gan pār tās pārvaldīšanu, kas tiešām rada efektivitātes un attīstības pastāvīguma, kas jānodrošina ieinteresētajai personai saistībā ar minēto lauku saimniecību, garantiju.
- 56 Lai gan šādā kontekstā dalībvalstīm ir atļauts konkrēti precizēt nosacījumus, atbilstoši kuriem var secināt, ka atbalsta iegūšanas kandidātam ir “saimniecības vadītāja” statuss, tādējādi, lai pastiprinātu tiesisko noteiktību, palielinot Regulas Nr. 1698/2005 22. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētās prasības paredzamību, tomēr to var darīt tikai tad, ja šādi nosacījumi nepārsniedz ietvarus, kuri tiem ir jāprecizē, un tādad cenšas garantēt, ievērojot minēto tiesību normu un šīs regulas mērķus, ka minētais kandidāts īsteno faktisku un ilgstošu kontroli gan pār lauku saimniecību, gan pār tās pārvaldīšanu (skat. pēc analogijas 2004. gada 14. oktobra spriedumu lietā C-113/02 Komisija/Nīderlande, Krājums, I-9707. lpp., 19. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Danske Svineproducenter*, 49. un 51. punkts).
- 57 Šajā ziņā ir jānorāda, ka tostarp no Likuma par strukturālu atbalstu 6. panta un Dekrēta par atbalstu darbības uzsākšanai 3. panta izriet, ka, ja atbalsta pieteikums attiecas uz darbību, ko veic, izmantojot juridisku personu, lēmumu pieņemšanas tiesības ir jāīsteno fiziskai personai, kura nav sasniegusi 40 gadu vecumu un kura kā saimniecības vadītājs pirmo reizi uzsāk darbu lauku saimniecībā, un ka, lai ieinteresētai personai būtu šādas lēmumu pieņemšanas tiesības, tostarp ir tai jāpieder vairāk nekā pusei juridiskās personas akciju un šīm akcijām jānodrošina vairāk nekā puse no balsstiesībām.
- 58 Ir acīmredzams, ka šādi nosacījumi nav pretrunā šī sprieduma 56. punktā norādītajām prasībām.
- 59 Attiecībā uz pamatlietu ir jāatgādina, ka *A. Ketelā* laikā, kad viņš bija uzņēmies sabiedrības *Louhikon Sikako* vadību kā ģenerāldirektors, piederēja tikai 30 % šīs sabiedrības akciju, kamēr atlikušie 70 % akciju piederēja trešai personai.
- 60 Tādējādi ir jākonstatē, ka, ņemot vērā visu iepriekš minēto, šādos apstākļos nevar uzskatīt, ka ieinteresētā persona būtu varējusi īstenot faktisku un ilgstošu kontroli gan pār lauku saimniecību, gan pār tās pārvaldīšanu, nedz attiecīgi uzskatīt, ka tā, ņemot vērā minēto darbību, jau būtu uzsākusi darbību kā “saimniecības vadītājs” Regulas Nr. 1698/2005 22. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē. Tāpat no tā izriet, ka minētā agrākā darbība nevar radīt šķērslī darbības uzsākšanas atbalsta piešķiršanai, kuru ieinteresētā persona lūdz piešķirt saistībā ar ģimenes saimniecības pārņemšanu.
- 61 Šajos apstākļos, nepastāvot nepieciešamībai veikt citu iesniedzējtiesas pirmajā jautājumā norādīto vērtēšanas elementu pārbaudi, uz uzdoto pirmo un trešo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1698/2005 22. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā norādītā prasība, ka attiecīgai personai ir jāuzsāk darbība lauku saimniecībā pirmo reizi “kā saimniecības vadītāj[am]”, nozīmē, ka situācijā, kurā ieinteresētā persona uzsāk attiecīgo darbību, izmantojot akciju sabiedrību, tai ir jāīsteno faktiska un ilgstoša kontrole gan pār lauku saimniecību, gan pār tās pārvaldīšanu. Lai gan dalībvalstīm ir atļauts konkrēti precizēt nosacījumus, atbilstoši kuriem var secināt, ka atbalsta iegūšanas kandidātam ir šāds “saimniecības vadītāja” statuss, tomēr to var darīt tikai tad, ja šādi nosacījumi nepārsniedz ietvarus, kuri tiem ir jāprecizē, un tādad cenšas, ievērojot Regulas Nr. 1698/2005 mērķus, garantēt, ka minētais kandidāts īsteno faktisku un ilgstošu kontroli gan pār lauku saimniecību, gan pār tās pārvaldīšanu. Šādiem nosacījumiem atbilst tādas valsts tiesību normu prasības kā pamatlietā, jo tās paredz, ka, ja [gados] jauns lauksaimnieks uzsāk darbību, izmantojot juridisku personu, viens no atbalsta piešķiršanas nosacījumiem ir tas, ka viņam ir lēmumu pieņemšanas tiesības šajā juridiskajā personā, kuras prasa, lai viņam būtu vairāk nekā puse no šīs juridiskās personas akcijām un lai šīs akcijas atbilstu vairāk nekā pusei balsstiesību.

Par otro jautājumu

- 62 Ņemot vērā šī sprieduma 60. punktā konstatēto un uz pirmo un trešo jautājumu sniegto atbildi, uz otro jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 63 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

Padomes 2005. gada 20. septembra Regulas (EK) Nr. 1698/2005 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) 22. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā norādītā prasība, ka attiecīgai personai ir jāuzsāk darbība lauku saimniecībā pirmo reizi “kā saimniecības vadītāj[am]”, nozīmē, ka situācijā, kurā ieinteresētā persona uzsāk attiecīgo darbību, izmantojot akciju sabiedrību, tai ir jāisteno faktiskā un ilgstoša kontrole gan pār lauku saimniecību, gan pār tās pārvaldīšanu.

Lai gan dalībvalstīm ir atļauts konkrēti precizēt nosacījumus, atbilstoši kuriem var secināt, ka atbalsta iegūšanas kandidātam ir šāds “saimniecības vadītāja” statuss, tomēr to var darīt tikai tad, ja šādi nosacījumi nepārsniedz ietvarus, kuri tiem ir jāprecizē, un tālād cenšas, ievērojot Regulas Nr. 1698/2005 mērķus, garantēt, ka minētais kandidāts isteno faktisku un ilgstošu kontroli gan pār lauku saimniecību, gan pār tās pārvaldīšanu. Šādām prasībām atbilst tādas valsts tiesību normas kā pamatlīnija, jo tās paredz, ka, ja [gados] jauns lauksaimnieks uzsāk darbību, izmantojot juridisku personu, viens no atbalsta piešķiršanas nosacījumiem ir tas, ka viņam ir lēmumu pieņemšanas tiesības šajā juridiskajā personā, kuras prasa, lai viņam būtu vairāk nekā puse no šīs juridiskās personas akcijām un lai šīs akcijas atbilstu vairāk nekā pusei balsstiesību.

[Paraksti]